

Afrika ve Tarım

FAO'nun verilerine göre dünyada ekilebilir tarım arazisi miktarı 1 milyar 396 milyon hektar iken Afrika'nın ekilebilir tarım arazisi miktarı 226 milyon hektar alandır. Afrika dünyadaki ekilebilir arazilerin %16'sına sahiptir. Tarım sektörü Afrika'da önemli bir yere sahip olup Afrika GSYH'sinin %32'sini ve istihdamının %65'ini oluşturmaktadır. Atıl tarım arazileri, düşük mahsul verimi, projeler ve 2007 gıda kriziyle artan yatırım ilgileri Afrika'ya ilişkin gelişme beklentileri arasında yer almaktadır.

Afrika'daki tarım değişmektedir ve sektöre giren genç insan sayısının artması da bu değişimi hızlandırmaktadır. Afrikalı liderler, tarımı, büyümenin kaynağı, gıda güvenliğini iyileştirebilmek için bir araç ve kıtanın değerli doğal kaynaklarının etkin kullanılabilmesi için bir yol gösterici olarak görmektedirler.

Geniş bir coğrafyaya yayılan Afrika'da iklim ve su koşulları tarım sektörünü önemli ölçüde etkilemektedir. Kuzey ve Orta Afrika'da geniş bir alana yayılan çöller sebebiyle yeterli tarım faaliyetleri gerçekleştirilememektedir. Doğu Afrika'nın bir kısmında yer alan Safari Parkları sebebiyle tarım yapılamazken, tarımsal faaliyetler Nil Nehri çevresinde yoğunlaşmaktadır. Diğer bölgelere göre Batı ve Güney Afrika bölgeleri iklim ve sulama bakımından tarıma daha elverişlidir.

Gerek kuzey gerekse güney yarımkürede geniş topraklara sahip olan Afrika kıtası büyük bir ürün desenine sahiptir. Afrika'da yetiştirilen başlıca tarım ürünleri arasında buğday, mısır, pirinç, pamuk, meyve-sebze, kakao, sorgum, büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık yer alırken, ürünler bölgeler düzeyinde incelendiğinde;

- Kuzey Afrika'da; Buğday, mısır, pamuk, üzüm, hurma, pirinç
- Batı Afrika'da; Fıstık, pirinç, meyve, kahve, mısır, kakao, pamuk, kauçuk
- Orta Afrika'da; Palm yağı, kahve, kauçuk, kakao, pamuk
- Doğu Afrika'da; Pamuk, kahve, sisal, mısır, buğday, pirinç
- Güney Afrika'da; Buğday, üzüm, meyve, pamuk, pirinç, tütün yetiştigi görülmektedir.

Afrika'da gelişme potansiyeline sahip tarım sektöründe yaşanan başlıca sorunları şöyle sıralanabilir:

- Düşük verimlilik
- Gelişmiş girdi kıtlığı (tohum, gübre vb.)
- Sulama yetersizliği
- Ürünü piyasaya ulaştırmada yaşanan altyapı eksiklikleri ve maliyetleri
- Ticaret engelleri ve vergilendirme sorunları
- Belirsiz ve oturmamış arazi mülkiyet düzenlemeleri
- Küçük çiftçi için teknik destek ve finansman sorunları
- Çoğunlukla küçük parsellerde yapılan geçimlik üretim
- Politik istikrarsızlıklar sebebiyle yatırıma ilişkin endişelerin bulunması
- Tarımsal istatistik altyapısındaki belirsizlikler

Kıta genelinde, mevcut kamu yatırımları henüz yeterli seviyede değildir. Yatırımın kalitesi yüksek verimi beraberinde getirmemektedir. Örneğin, gübre destekleri, gelişmiş teknoloji ve yönetim uygulamalarıyla beraber verilmediği için beklenen verim alınamamıştır.

Yatırım ortamı, pazarlama, işleme, girdi tedariki ve finansal anlamlarda ihtiyaç olan özel sektörü çekecek seviyede değildir. Ticareti düzenleyen kamu politikaları, yeni türleri, lisansları ve fikri mülkiyet haklarını üreticilere ve yenilikçilere sunabilecek seviyeye gelmemiştir.

Kıtada insan kaynaklarına yapılan yatırım tarımsal performansı ve verimliliği önemli derecede etkilemektedir. Daha iyi eğitilen çiftçiler, modern çiftlik girdilerini ve teknolojilerini uygulayabilmekte, girdileri ve emeği daha iyi kullanabilmekte, teknolojileri daha verimli şekilde seçebilmekte ve piyasa ya da iklim değişikliklerine daha hızlı cevap verebilmektedir. Afrikalı küçük işletmeciler için, hızla değişen ortamlarında neyi ne zaman nasıl ekeceklerine karar vermeleri çok önemlidir.

Her ne kadar tarım genellikle yaşlılar tarafından yapılıyor olsa da, enerji, yenilik ve fiziksel güç gibi gereklilikler daha çok 15-34 yaş arasındakilerde mevcuttur. Onları cezbedecek tarımın karlı, rekabetçi ve dinamik olması gerekmektedir. Bu özellikler tarımın da büyüebilmesi, gıda güvenliğini geliştirebilmesi için gereklidir. Akıllı devlet politikalarıyla gençlerin potansiyeli, tarım sektöründe etkin bir şekilde kullanılabilir.